

Nadere wijziging van de Algemene Ouderdomswet, de Algemene Weduwen- en Wezenwet en de Ziekenfondswet (verhoging pensioen- en uitkeringsbedragen ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet alsmede verhoging inkomensgrenzen ziekenfonds-verzekering bejaarden)

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 4

Aan
Zijne Excellentie de Minister van
Sociale Zaken en Volksgezondheid

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD

COMMISSIE SOCIALE VERZEKERINGEN

**Advies inzake een tegemoetkoming aan gerechtigden tot een sociale-verzekering uitkering
in verband met de recente loonbeweging**

1. Bij brief nr. 54761, Directie Sociale Verzekering dd. 9 oktober 1970, heeft Uwe Excellentie de raad mededeling gedaan van het standpunt van de Regering, dat als gevolg van de ontwikkeling in het bedrijfsleven met betrekking tot het verlenen van een uitkering-ineens een financiële tegemoetkoming aan gerechtigden tot bepaalde sociale uitkeringen niet achterwege kan blijven. De raad werd verzocht te adviseren over de gewenste vorm en hoogte van de tegemoetkoming voor verschillende categorieën uitkeringsgerechtigden.

De adviesaanvraag die als bijlage achter dit advies is gevoegd, is in handen gesteld van de Commissie Sociale Verzekeringen. Aangezien in deze commissie eenstemmigheid bestaat over het uit te brengen advies en de voorzitter en de plaatsvervangende voorzitters van de raad gezamenlijk van oordeel zijn dat het advies met spoed dient te worden uitgebracht, is aan de in artikel III C van het Algemeen machtigingsbesluit adviezen van de raad gestelde voorwaarden voldaan zodat de Commissie Sociale Verzekeringen in haar vergadering van 12 november 1970 namens de raad het onderhavige advies heeft kunnen uitbrengen.

2. Voor zover de recente loonbeweging het karakter van een uitkering-ineens draagt, acht de commissie het gerechtvaardigd dat aan gerechtigden tot een sociale-verzekering uitkering een tegemoetkoming wordt verstrekt. Over de uitkering-ineens zijn immers sociale-verzekeringpremies verschuldigd die tot extra premie-ontvangsten leiden, terwijl – anders dan een stijging van de contractlonen – een uitkering-ineens als zodanig geen bijdrage levert tot een automatische stijging van de uitkeringen.

De commissie is echter tevens van mening, dat de tegemoetkoming aan gerechtigden tot een sociale-verzekering uitkering er niet toe mag leiden dat ter financiering hiervan de premies in 1971 extra zouden moeten worden verhoogd. Een belangrijke overweging voor dit uitgangspunt ter bepaling van de hoogte van de tegemoetkomingen is geweest dat de zelfstandigen en een aantal groepen loontrekkenden geen uitkering-ineens hebben ontvangen. Een extra premie-verhoging zou ook ten laste van deze groepen komen hetgeen de commissie een overwegend bezwaar acht. Voorts is overwogen dat de stijging van het reëel vrij beschikbare loon in 1971 ongeacht of resp. in welke mate bijsturingsmaatregelen worden getroffen, aanzienlijk geringer zal zijn dan in 1970¹⁾. Dientengevolge zou een extra premiestijging het in het eerste advies van de raad over de programmering van de sociale verzekering neergelegde

criterium ten aanzien van de mogelijke stijging van de premie-lasten in gevaar kunnen brengen. Daarbij komt nog dat ook al zou desondanks een premieverhoging op korte termijn worden vastgesteld, daaruit voorshands geen extra premie-ontvangsten zouden voortvloeien, gelet op de reeds getroffen voorbereidingen voor de premie-inning in 1971.

Het voorgaande leidt de commissie tot de conclusie, dat met de tegemoetkoming aan gerechtigden tot een sociale-verzekering uitkering in totaal geen groter bedrag gemoeid kan zijn dan de extra premie-ontvangsten die uit de uitkering-ineens voortvloeien.

De commissie heeft onderzocht op welke wijze voor de verschillende sociale verzekeringswetten dit uitgangspunt kan worden geconcretiseerd.

3. *De tegemoetkoming aan de gerechtigden tot een A.O.W.- en een A.W.W.-uitkering*

Het niveau van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen is nog niet zodanig verhoogd dat de gerechtigden die voor hun levensonderhoud uitsluitend op deze uitkeringen zijn aangewezen, in het geheel geen beroep meer behoeven te doen op een aanvullende uitkering krachtens de Algemene Bijstandswet. Op grond van de naar haar oordeel gewettigde opvatting dat de Regering ook aan de bijstandontvangenden een tegemoetkoming in verband met de uitkering-ineens zal verstrekken, heeft de commissie gezocht naar een wijze van besteding van de extra premie-ontvangsten, welke ertoe leidt dat blijvend de behoefte aan een aanvullende bijstandsuitkering voor een aantal bejaarden en weduwen wordt weggenomen of althans verminderd. Dit doel zou kunnen worden bereikt door de extra premie-ontvangsten te bestemmen voor een extra structurele verhoging van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen in 1971, naast de reeds voorziene verhoging van de vakantieuitkering van 3 pct. tot 6 pct.

De extra premie-ontvangsten voor de A.O.W. als gevolg van de uitkering-ineens kunnen geschat worden op ca. f 105 mln.¹⁾, waarmede voor 1971 een structurele verhoging van 2 pct. kan worden gefinancierd. Hoewel de extra premie-ontvangsten voor de A.W.W. een iets hogere structurele verhoging mogelijk zouden maken, zal ter handhaving van het gelijke niveau van de A.O.W.- en van de A.W.W.-uitkeringen de structurele verhoging van de A.W.W.-uitkeringen eveneens op 2 pct. moeten worden gesteld.

¹⁾ Zie de brief van de Minister van Economische Zaken aan de Tweede Kamer dd. november 1970 (zitting 1970-1971, stuk 10 900, nr. 9).

¹⁾ Berekend als volgt: aantal werknemers x geraamd gemiddelde uitkering-ineens x reductiefactor x premiepercentage of 3 921 000 x f 300 x 0,9 x 9,9 (reductiefactor is het percentage van de uitkering ineens, dat tot een stijging van de premie-ontvangsten leidt).

Het voorgaande zou betekenen, dat in de jaren 1970 en 1971 een structurele verhoging van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen tot stand komt van in totaal 11 pct. hetgeen een niet onbelangrijk deel is van het af te leggen traject om de netto besteedbare inkomens voor de gerechtigden tot de gehuuden-A.O.W.-uitkering, resp. de A.W.W.-uitkering voor een weduwe met kinderen te brengen op eenzelfde niveau als het netto besteedbare minimumloon¹⁾. Voor degenen die momenteel periodieke uitkeringen krachtens de Algemene Bijstandswet ontvangen, zal deze structurele verhoging ertoe leiden dat de mate waarin op een complementaire uitkering krachtens deze wet een beroep wordt gedaan, wordt verminderd of zelfs wegvalt.

Aangezien in de aanvang van 1971 een doorwerking in de prijzen van een deel van de uitkering-ineens kan worden verwacht en mogelijk ook van de voorgenomen verhoging van de omzetbelasting, is de commissie voorts van mening dat het aanbeveling verdient de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen per 1 januari 1971 door middel van voorindexering te verhogen met 2 pct. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan de wenselijkheid dat een verhoging van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen gelijktijdig plaatsvindt met vorengenoemde verwachte prijsstijging. Op grond van dezelfde overweging is het bovendien gewenst dat beide hiervoren aanbevolen verhogingen van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen ook in januari 1971 tot uitbetaling kunnen komen. Dit kan naar het oordeel van de commissie gerealiseerd worden door zo spoedig als mogelijk is de uitvoeringsorganen te machtigen tot betalingen bij wijze van voorschot over te gaan.

Resumerend kan ten aanzien van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen het advies van de commissie als volgt worden samengevat:

a. verondersteld is dat een eventueel gedifferentieerde uitkering-ineens aan bijstandontvangenden wordt verleend, welke uitkering ook wordt verstrekt aan A.O.W.- en A.W.W.-gerechtigden die een periodieke uitkering krachtens de Algemene Bijstandswet ontvangen; voorts dat deze uitkering-ineens nog in 1970 zal worden uitbetaald;

b. een structurele verhoging van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen per 1 januari 1971 van 2 pct.;

c. een voorindexering per 1 januari 1971 van 2 pct., welke te zamen met de te verwachten verhoging van de A.O.W.- en de A.W.W.-uitkeringen op grond van de stijging van het indexcijfer der regelingslonen per 1 januari 1971 zal leiden tot een verhoging der uitkeringen van ca. 5 pct.;

d. een zodanige voorschotregeling, dat in januari 1971 een verhoging van 7 pct. van de huidige A.O.W.- en A.W.W.-uitkeringen tot uitbetaling komt.

Tot slot zij opgemerkt dat de extra premie-ontvangsten ten gevolge van de uitkering-ineens uitsluitend voor 1971 een dekking geven ter financiering van de structurele verhoging van 2 pct. In 1972 zal – ceteris paribus – voor het verkrijgen van een blijvende dekking, de A.O.W.-premie met ca. 0,2 punt en de A.W.W.-premie met ca. 0,1 punt moeten worden verhoogd, hetgeen uiteraard de omvang van de in 1972 mogelijke structurele verhoging zal beïnvloeden.

¹⁾ Hierbij is buiten beschouwing gebleven de verhoging van de uitkeringen op grond van de stijging van de index van de regelingslonen. In 1970 bedroeg deze tot nu toe ca. 8 pct.

4. De tegemoetkoming aan de gerechtigden tot een W.A.O.-uitkering

Op grond van berekeningen gemaakt door de Sociale Verzekeringsraad omtrent de extra premie-ontvangsten geeft de commissie in overweging voor de gerechtigden tot een W.A.O.-uitkering de uitkering-ineens vast te stellen op f 210. Het is echter mogelijk dat de uitkeringsgerechtigden die werkzaam zijn tegen loon, uit dien hoofde reeds een uitkering-ineens hebben ontvangen. Een anticumulatiebepaling lijkt dus op haar plaats. Het is voorts niet uitgesloten dat ter voorkoming van financieringsmoeilijkheden voor de uitvoeringsorganen een spreiding in de tijd noodzakelijk zal zijn. De commissie geeft in overweging de Sociale Verzekeringsraad te machtigen terzake van deze onderwerpen nadere regelen te stellen.

5. De tegemoetkoming aan de gerechtigden tot een uitkering krachtens de Werkloosheidswet

Ook ten aanzien van de gerechtigden tot een wachtgeld- en werkloosheidsuitkering geeft de commissie in overweging de tegemoetkoming te stellen op f 210 en de Sociale Verzekeringsraad te machtigen nadere en zo nodig aanvullende regelen vast te stellen.

Een uitkering-ineens van f 210 aan gerechtigden tot een W.W.-uitkering dient naar het oordeel van de commissie te leiden tot een uitkering-ineens van een evengroot bedrag aan gerechtigden tot een uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening.

6. De tegemoetkoming aan de gerechtigden tot een uitkering krachtens de Ziektewet

Omdat de dienstbetrekking van de gerechtigden tot een uitkering krachtens de Ziektewet in vele gevallen in stand blijft, verwacht de commissie, dat velen van de gerechtigden de uitkering-ineens zullen hebben ontvangen of deze alsnog zullen verkrijgen. Voor de anderen zullen de uitvoeringsorganen veelal binnen het raam van hun bevoegdheden een verantwoorde oplossing kunnen vinden. Het lijkt echter gewenst de Sociale Verzekeringsraad de bevoegdheid te verlenen terzake nadere regelen te stellen, teneinde te waarborgen, dat gerechtigden afkomstig uit bedrijfstakken en ondernemingen waar een uitkering-ineens is verstrekt, een dienovereenkomstige tegemoetkoming verkrijgen en teneinde te voorkomen dat zowel de uitkering-ineens als de tegemoetkoming wordt genoten.

7. De tegemoetkoming aan de gerechtigden tot kinderbijslag ingevolge de kinderbijslagwetten

Voor gerechtigden tot kinderbijslag is, naar het oordeel van de commissie, een uitkering-ineens moeilijk te verdedigen omdat in het bedrijfsleven in het geheel geen onderscheid is gemaakt naar gezinssamenstelling.

Dit onderscheid zou in de sfeer der sociale verzekering wel worden gemaakt, indien aan de kinderbijslaggerechtigden, van wie de meesten als loontrekkende reeds een uitkering-ineens ontvangen, een uitkering-ineens zou worden verstrekt.

Daarom is de commissie van mening dat van een eenmalige uitkering in het kader van deze wetten moet worden afgezien.

's-Gravenhage, 12 november 1970.

G. HEKKELMAN, *voorzitter*.

E. A. V. VERMAAS, *secretaris*.

MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN VOLKSGEZONDHEID

's-Gravenhage, 9 oktober 1970.

Onderwerp: Maatregelen t.b.v. sociale uitkeringen

Gezien de ontwikkeling in het bedrijfsleven met betrekking tot het verlenen van een uitkering-ineens is de Regering van mening, dat financiële tegemoetkomingen ten behoeve van gerechtigden tot bepaalde sociale uitkeringen niet achterwege kunnen blijven.

Ik zal het op prijs stellen uw advies omtrent de naar uw mening gewenste vorm en hoogte van zodanige tegemoetkomingen voor verschillende categorieën van uitkeringsgerechtigden – liefst op korte termijn – te mogen ontvangen.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid a.i.,*

(w.g.) P. J. LARDINOIS.

*Aan
de Sociaal-Economische Raad,
Bezuidenhoutseweg 60,
's-Gravenhage.*

SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD

COMMISSIE SOCIALE VERZEKERINGEN

's-Gravenhage, 24 november 1970.

Excellentie,

Het is gebleken dat in het advies inzake een tegemoetkoming aan gerechtigden tot een sociale verzekeringsuitkering in verband met de recente loonbeweging, welk advies op 12 november 1970 rechtstreeks door de Commissie Sociale Verzekeringen is uitgebracht, het oordeel van de commissie ten aanzien van het beleid met betrekking tot de uitkeringsgerechtigden krachtens de Ziektewet niet geheel juist is weergegeven.

Namens de commissie moge ik u verzoeken de laatste volzin van par. 6 als volgt te lezen:

„Het lijkt echter gewenst de Sociale Verzekeringsraad de bevoegdheid te verlenen terzake nadere regelen te stellen ten einde te waarborgen dat gerechtigden afkomstig uit bedrijfstakken en ondernemingen waar een uitkering-ineens is verstrekt, een dienovereenkomstige tegemoetkoming verkrijgen en ten einde te voorkomen dat zowel de uitkering-ineens als de tegemoetkoming wordt genoten.”.

Deze wijziging zal in de definitieve te publiceren tekst van het advies worden opgenomen.

De commissie biedt haar verontschuldigingen aan voor de gebrekkige weergave van haar standpunt in de u toegezonden tekst. De snelheid waarmede het advies werd uitgebracht moge wellicht als verontschuldiging dienen.

Hoogachtend,

E. A. V. VERMAAS, *secretaris*.

Aan
Zijne Excellentie
de Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid

ZIEKENFONDSRAAD

Amsterdam, 2 december 1970.

Hiermede heb ik de eer uwe Excellentie te berichten, dat de Ziekenfondsraad uw schrijven van 20 november 1970 in zijn vergadering van 26 november jl. heeft behandeld.

De raad is met u van oordeel, dat voorkomen dient te worden, dat als gevolg van de structurele verhoging van de A.O.W.-pensioenen per 1 januari 1971 een aantal bejaarden buiten de ziekenfondsverzekering voor bejaarden komen te vallen, terwijl anderen voor die verzekering een hogere premie zouden moeten betalen.

De raad gaat dan ook akkoord met het voorstel de grenzen van de bejaardenverzekering per 1 januari 1971 te verhogen met een zelfde bedrag als waarmede het A.O.W.-pensioen voor gehuwden als gevolg van de voorgestelde 2 pct. verhoging per dezelfde datum zal toenemen.

De raad laat hierbij nog nadrukkelijk aantekenen, dat er zijnerzijds evenmin bezwaar bestaat tegen verdere optrekking van de grenzen der bejaardenverzekering met het bedrag, waarmede het gehuwdenpensioen ingevolge de Algemene Ouderdomswet – al dan niet via voorindexering – zal worden aangepast met toepassing van artikel 9 van die wet.

De algemeen secretaris van de Ziekenfondsraad,

H. JANSEN.

Aan

*Zijne Excellentie de Minister
van Sociale Zaken en Volksgezondheid,
Zeestraat 73,
's-Gravenhage.*